

PITANJA I ODGOVORI

Uvijek se veselimo dobrim vijestima i obavijestima iz svijeta rada. Rast gospodarstva, veća produktivnost na radu, rast plaća, veća kupovna moć naših građana, veća zaposlenost, broj radno aktivnih najveći do sada. Poslodavci su sve zainteresiraniji za zdravstvenu skrb svojih djelatnika. Doktori specijalisti medicine rada aktivno surađuju s poslodavcima i uključeni su u sve aktivnosti koje pomažu očuvanju zdravlja radnika. Ne treba posebno isticati od kolike je važnosti osviještenost poslodavaca i dobrobiti koje donosi.

Treba istaknuti sjajne primjere brige poslodavaca ne samo za poslovnu učinkovitost svojih djelatnika nego i brigu za kvalitetno vrijeme rekreacije, odmora, kao i rješavanja nepredviđenih situacija svojih djelatnika.

Ovdje je potrebno istaknuti značajan pad stope privremene nesposobnosti za rad u 2023. godini. Naravno, važno je istaknuti gašenje epidemije ali važne su i druge okolnosti. Izmjenama i dopunama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju omogućeno je da i ovlašteni djelatnici Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje; doktori medicine mogu zaključivati privremenu nesposobnost za rad osobi kada neposrednom kontrolom utvrde da su prestali razlozi za korištenje iste. Poslodavci često traže provjeru opravdanosti.

Pitanje mentalnog zdravlja sve je više u fokusu naših građana i medija. Posebno se ističe potreba pravovremenog prepoznavanja problema

na planu mentalnog zdravlja kod mladih, djece, srednjoškolaca, studenata. Zdravstveni sustav zbog toga je iznašao rješenja i omogućio kontakt te pružanje stručne pomoći na razini primarne zdravstvene zaštite u domovima zdravlja, neposrednim dolaskom kod psihologa bez uputnice.

Briga za zdravo radno mjesto i sve prisutniju zaštitu zdravlja na radu, poduzimanje preventivnih aktivnosti zbog sprečavanja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti ostaje trajna briga i izazov. Uz rečeno važno je istaknuti i sve više mladih liječnika koji specijaliziraju medicinu rada (i sporta) što je zalag za provođenje još kvalitetnije specifične zdravstvene zaštite.

1. Kada poslodavac može imati više izabranih doktora specijalista medicine rada te koji su uvjeti za promjenu izabranog doktora?

U skladu sa člankom 3. stavkom 1. važećeg Pravilnika o načinu i postupku izbora doktora specijalista medicine rada (u daljnjem tekstu: Pravilnik), poslodavac se može opredijeliti samo za jednog doktora specijalista medicine rada, no postoji nekoliko iznimaka propisanih navedenom odredbom i opisanih u nastavku:

- Ako poslodavac ima ili osnuje poslovnu jedinicu izvan svojeg sjedišta, može odabrati nadležnog doktora specijalista medicine rada i prema mjestu te poslovne jedinice.
- U slučajevima kada poslodavac ima prijavljeno gradilište u skladu s propisima

o građenju, odnosno radilište u skladu s propisima o zaštiti na radu, može odabrati nadležnog doktora specijalista medicine rada prema mjestu prijavljenog gradilišta odnosno prema mjestu radilišta.

- Ako poslodavac ima ili osnuje više poslovnih jedinica u mjestu sjedišta odnosno više poslovnih jedinica u istom mjestu izvan svog sjedišta može odabrati nadležnog doktora specijalistu medicine rada za svaku poslovnu jedinicu, pod uvjetom da u svakoj pojedinoj poslovnoj jedinici zapošljava pedeset i više radnika.

Na temelju članka 2. stavka 3. Pravilnika, poslodavac bira nadležnog doktora specijalistu medicine rada za razdoblje od najmanje dvije godine. Nakon proteka navedenog razdoblja, poslodavac ima pravo promijeniti prethodno izabranog doktora.

Iznimno, u skladu sa člankom 2. stavkom 5. Pravilnika, poslodavac ima pravo izbora drugog nadležnog doktora specijalista medicine rada i prije isteka roka od dvije godine u slučaju:

- ako promijeni mjesto sjedišta odnosno mjesto rada s obzirom na županiju odnosno grad,
- ako nadležni doktor specijalist medicine rada prestane biti ugovorni subjekt Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje ili promijeni lokaciju rada,
- ako ukaže na okolnosti koje upućuju na povredu ugovornih obveza od strane nadležnog doktora specijalista medicine rada, a Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, nakon provedenog postupka, utvrdi da ukazane okolnosti predstavljaju povredu ugovornih obveza nadležnog doktora,
- narušenih odnosa s nadležnim doktorom specijalistom medicine rada.

Izbor odnosno promjena nadležnog doktora specijalista medicine rada obavlja se u skladu sa člankom 4. Pravilnika, putem odgovarajuće tiskanice koja je sastavni dio navedenog Pravilnika (N.N., br. 124/23.), a dostupna je i na mrežnim stranicama Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje putem poveznice: <https://hzzo.hr/tiskanice>.

2. Koji je standardni broj osiguranika u timu medicine rada?

Broj osiguranika po timu medicine rada za koji se sklapa ugovor o provođenju specifične zdravstvene zaštite utvrđen je prema standardu iz članka 5. važeće Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite (u daljnjem tekstu: Odluka). U skladu s navedenom odredbom, standard je 8.000 osiguranika.

Na temelju članka 13. Odluke, ako postoje odstupanja u potpunosti mreže ili organiziranju zdravstvene zaštite, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje može sklopiti ugovor s doktorima specijalistima medicine rada koji prilikom sklapanja ugovora nemaju prijavljen propisani minimalni broj osiguranika (4.500 osiguranika), odnosno može sklopiti ugovor za više osiguranika od maksimalno propisanog broja osiguranika po timu (13.700 osiguranika) za djelatnost medicine rada.

3. Radnik je zadobio teže ozljede u prometnoj nezgodi prilikom dolaska na posao. U prekršajnom postupku donesena je odluka kojom je utvrđena njegova krivnja za predmetni događaj, jer je prometnu nezgodu, prema odluci nadležnog suda, prouzročio krećući se neprilagođenom brzinom. Istom odlukom oslobođen je od kazne jer, prema obrazloženju sudske odluke, kažnjavanje nije potrebno zbog ostvarenja svrhe kažnjavanja, jer počinjenim prekršajem nisu prouzročene teže posljedice, odnosno cijeneći činjenicu da posljedice prekršaja ugrožavaju isključivo počinitelja, kako materijalno (veliko oštećenje vozila), tako i zdravstveno (teže ozljede), kao i da, povezano s dosadašnjim ponašanjem u prometu, nije bio prekršajno osuđivan. Mogu li se, u skladu s navedenim obrazloženjem, predmetne ozljede radnika priznati ozljedom na radu?

U skladu sa člankom 67. važećeg Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, ozljedom na radu ne smatra se ozljeda do koje je došlo zbog skrivljenog ponašanja na putu od stana do mjesta rada.

U opisanom slučaju, prekršajnom sudskom odlukom, utvrđeno je skrivljeno postupanje osiguranika u prometu, prilikom dolaska na posao,

zbog vožnje neprilagođenom brzinom. Budući da je utvrđena krivnja osiguranika za prouzročenu prometnu nezgodu, koja je uzročno-posljedično povezana s nastankom ozljeda, postoje zakonske zapreke za priznavanje ozljede na radu.

U pravomoćnoj sudskoj odluci o počinjenom prekršaju u prometu, povezano s prouzročenjem

prometne nezgode, za postupak priznavanja ozljede na radu relevantna su utvrđenja o krivnji osiguranika, u skladu s citiranom odredbom Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, kao i pravnim shvaćanjem zastupljenim u praksi Visokog upravnog suda, neovisno o odluci o kazni za počinjeni prekršaj, primjenom odredbi Prekršajnog zakona.

*Veronika Laušin, dr. med., spec. med. rada
Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Zagreb*